

grumets

Joan Josep Cerdà

L'enigma de l'U-755B

PREMI DE NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL
GUILLEM CIFRE DE COLONYA 2014

laGalera

Primera edició: juny del 2015

Un jurat format per Ramon Díaz, David Monserrat, Anna Pérez i Miquel Rayó, amb en Martí March actuant de secretari, va atorgar a aquesta obra el xxxiii premi Guillem Cifre de Colonya 2014

L'autor va fer donació de la dotació del premi a entitats socials sense ànim de lucre.

Disseny de la coberta: Mariano Rolando
Maquetació de la coberta i de l'interior: Marquès, SL
Fotografia de la coberta: © iurii/Shutterstock.com

Edició: David Monserrat
Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir
Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© 2015 Joan Josep Cerdà, del text
© 2015 La Galera, SAU Editorial, de l'edició en llengua catalana

facebook.com/editoriallagalera twitter.com/editorialgalera

La Galera, SAU Editorial
Josep Pla, 95. 08019 Barcelona
www.lagalera.cat lagalera@grec.cat

Imprès a Límpersgraf
Mogoda, 29-31. Pol. ind. Can Salvatella. 08210 Barberà del Vallès

Dipòsit Legal: B-2.815-2015
Imprès a la UE
ISBN: 978-84-246-5350-7

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

Capítol 1

La mar bramava clamant pel seu trofeu mentre la Tramuntana del gener glaçava la sang i els sentits del més ardit mariner. En lliscar entre les sàgoles i les antenes de la torreta, el vent produïa una dringadissa que augmentava d'intensitat bufada rere bufada. Les ones, esperonades per aquell vent, sacsejaven el buc de la nau cada volta més fort, deixant a sobre de la coberta un rastre d'escuma blanquinosa i efervescent que desprenia una singular barreja d'olors d'alga i sal. La tènue claror de l'albor portava obscurs presagis: la gegantina murada de roca s'estenia sense treva a banda i banda del vaixell fins allà on l'ull abastava. D'aquells penya-segats, només hi sobresortien un petit conjunt de roques ran de mar on l'aigua i el vent, amb les seves embranzides, havien anat esculpit amb el pas dels segles un petit pont natural. Semblava com si els elements s'haguessin conjurat en aquelles roques per riure's de la seva ignorància. Aquell forat era a ben segur únic en el món, però no

el podien localitzar en cap carta de l'illa. En aquelles condicions, i sense cap altra referència per poder determinar cap a on calia dirigir els bots, es podia ben dir que havien begut oli.

Sens dubte la salvació i el paradís s'amagaven al darrere d'aquelles cingleres coronades de gavines voladores, però l'infern era el que els esperava a ell i a tota la seva tripulació si no espavilaven, pensà el capità Webber. Amb angoixa però amb la serenitat que l'experiència dóna a un oficial de la seva edat, el capità, acompanyat pel seu jove primer tinent R. Bishop, es preparava per tornar a escutar de bell nou aquelles cingleres amb els binocles. No hi havia cap dubte, havien arribat al nord de l'illa, però Webber desconeixia on es trobaven. Era vital trobar entre aquells penya-segats una cala o un pas accessible abans que la mar cridàs un per un els seus noms: ara el temps jugava en contra seu.

Mentre es resguardaven de la darrera onada que escombrava el pont, el capità recordà com dies abans, mentre passejava per les desertes platges franceses de Lorient, l'alt comandament l'havia requerit per salpar amb la seva tripulació. Es tractava d'una missió a la Mediterrània. Les instruccions del gran almirall eren clares i precises: la destinació final s'havia de mantenir en un secret total, només Webber en coneixia les coordenades. No podia compartir els detalls amb cap altre membre de la tripulació. En arribar a la posició i a l'hora acordada, un dels agents destacats a

la zona contactaria amb el submarí. Només llavors el capità tenia permís per obrir el primer dels dos cilindres metàl·lics que li havien estat entregats en custòdia. Aquells cilindres contenien les ordres a seguir i tota la informació necessària sobre la missió. Si tot anava segons el pla previst, el primer contacte amb l'espia seria, com era costum en aquests casos, mitjançant senyals lluminosos en codi. Una vegada establert contacte, l'agent, bon coneixedor de la zona, els conduiria de forma segura i sigil·losa sense ser vistos cap a l'objectiu. Si per alguna raó eren capturats, els cilindres havien de ser immediatament destruïts. Era vital per a la missió la discreció i no ser descoberts per cap nadiu o autoritat d'aquell indret.

Tot i que en arribar coneixeria les ordres, Webber hagués preferit saber des de bon començament amb tots els ets i uts en què consistia aquella missió. Què diantre se li havia perdut a l'alt comandament en un indret com aquell enmig de la Mediterrània? Webber sospitava que haurien de transportar alguna cosa voluminosa i pesant perquè li havien ordenat buidar tota la bodega de càrrega. De fet, cosa que el preocupava molt més, havia rebut ordres de descarregar també tots els torpedes. Excepcionalment, en aquesta ocasió a la tripulació se li unirien dues joves especialistes, les quals els ajudarien a dur a terme la missió una vegada arribats a l'objectiu. La presència de les dues expertes a bord podia trasbalsar una mica la rutina de la nau, però amb una mica de mà ferma

amb la tripulació des del primer moment n'hi hauria prou, pensà el capità. En qualsevol cas, aquella era una missió certament inusual, es repetí a si mateix. Per experiència sabia que era un procediment habitual amagar l'objectiu final de la missió fins que no fos estrictament necessari. Els espies enemics eren sempre a prop i la indiscreció d'algun membre de la tripulació es podia pagar molt cara. Però navegar sense torpedes i amb civils a bord que ni ell sabia què feien en la seva nau era, tot plegat, un gra massa. Tanmateix no hi havia més remei que obeir, les ordres eren les ordres. Sortosament, l'objectiu era en territori neutral, i per tant Webber no preveia que la missió revestís una especial dificultat.

La travessa havia començat a torçar-se a unes quaranta milles a l'est de les illes Columbretes, quan una patrulla aèria de reconeixement enemiga els havia sorprès navegant en superfície. Els aeroplans havien atacat sense pietat la nau abans de poder realitzar la immersió, però la sort havia volgut que aquells aeroplans no portassin càrregues de profunditat ni coets: d'haver duit aquells estris diabòlics, a ben segur que ell i tota la tripulació serien a hores d'ara menjar per als peixos. En el seu atac, els avions havien inutilitzat una de les dues hèlixs i havien obert diverses vies d'aigua menors al buc. Tot i això, miraculosament no hi havia hagut cap baixa. El submarí era ara per ara difícil de maniobrar i la immersió molt arriscada. Webber hagués preferit, ateses les cir-

cumstàncies, dirigir-se cap a un port segur per arreglar tots aquells desperfectes abans de continuar amb la missió. Però l'alt comandament no anava de verbes i havia insistit a no perdre temps i prosseguir a qual-sevol preu. Sens dubte, Webber tenia entre mans alguna missió molt important.

Seguint aquelles ordres taxatives, el capità havia manat prosseguir rumb est. Tot i el precari estat del submarí, l'objectiu era una illa que es trobava al seu abast, a unes seixanta milles mar endins. En la seva aproximació nocturna ran dels penya-segats per evitar ser detectats mentre navegaven en superfície, el temporal i les dificultats per maniobrar la nau havien fet que el submarí col·lidís amb unes roques amagades a poca profunditat en aquella costa tan traïdora. El submarí havia embarrancat a pocs metres dels cingles, a mercè de les onades que sacsejaven el ventre d'aquella criatura de metall. L'impacte amb les roques havia obert una via d'aigua a proa de grandària més que considerable, impossible de reparar en aquelles circumstàncies. L'aigua havia començat a brollar ufanosament a l'interior i aviat els arrossegaria a tots cap al fons.

Webber seguia rumiant sobre tot el que havia succeït aquells dies quan, de sobte, les quadernes de la nau deixaren anar un punxant udol metàl·lic que recorregué l'espina del capità de dalt a baix. Aquell soroll eixordador el retornà d'immediat a l'infern blau del qual havia estat absent per uns segons. El pis de la

torreta s'escorà lleugerament a babord. Webber i Bishop es miraren de fit a fit, temorosos, sabedors del que implicava aquella inclinació. El desastre fou confirmat segons més tard per l'enginyer en cap, el Sr. Kantorovich, que pel forat de l'escotilla, neguitós com mai, els informà a viva veu: la sala de torpedes havia quedat impracticable i l'aigua començava a entrar en els altres compartiments. Per si no fos prou, el sistema elèctric havia deixat de funcionar i no es podria contenir la inundació amb les bombes manuals.

Webber llavors ho veié clar, malgrat la tempesta i les poques probabilitats que tenien d'arribar a terra amb els bots, havia arribat el moment. Els oficials descendiren per l'escotilla i el capità ordenà l'evacuació immediata. De seguit, les sirenes començaren a udolar i el seu renou ensordidor es propagà per tots els racons del submarí. En breus instants els passadissos s'ompliren d'homes joves duent a terme les passes tantes vegades assajades en els simulacres d'evacuació. Webber i Bishop es dirigiren cap a proa. Dins la caixa forta de la cabina del capità es custodiaven els cilindres que calia destruir. El passadís era estret i la claror a l'interior quedava reduïda a la que proporcionaven les seves rudimentàries llanternes. L'anar i venir de gent intentant sortir i cridant mentre les canonades rebentaven aquí i allà al llarg del passadís, convertien el submarí en un lloc totalment caòtic on era difícil obrir-se pas. Només la perícia permeté als dos oficials arribar fins la sala de ràdio. Però més

enllà, l'aigua inundava ja tots els compartiments, era del tot impossible continuar. Conscients de l'imminent desenllaç, els dos oficials decidiren retornar cap a la cambra de navegació. Webber es dirigí a la seva tauleta i agafà del primer calaix el quadern de bitàcola tot fent una breu i ràpida anotació. Buidà una petita capsula metàl·lica que contenia bengales i es trobava prop seu, i hi ficà el llibre. Bishop havia agafat diverses cartes nàutiques, una brúixola i el sextant. Calia anar ben preparats, desconeixien quin futur els reservava el destí.

Els dos mariners sortiren per l'escotilla de la torreta instants abans que la mar engolís per sempre aquella malaurada nau, i amb ella la missió. Però em podeu ben creure quan vos dic que, aquella illa, no era lloc de cosa acabada...

Capítol 2

Na Cati i en Pau jugaven en les aigües de color maragda de la cala mentre els peixets, mig amagats dins l'arena, els feien pessigolles als peus quan es quedaven quiets. Era un dia inusual, la platja i les aigües de la cala estaven desertes. Gairebé tots els turistes se n'havien anat a nedar al Port, que era a recer del temporal de mestral, a l'altre costat dels turons que separaven la cala del Port: el butlletí meteorològic havia predit que el mal temps continuaria encara uns dies, però el temporal s'havia apaivagat molt abans de l'esperat. Per als nins era perfecte, podien nedar i jugar amunt i avall tant com volguessin sense molestar a ningú. Aquell dia la platja era tota per a ells.

En Duc, amb les potes davanteres quasi completament dins l'aigua però sense gosar ficar tot el cos, els lladrava des de la platja perquè tornassin a la vorera. El sol ja era ben alt i el ca pressentia que l'hora de tornar a casa ja havia arribat. Aquell cadell de pastor

alemany, mig negre i mig marró, era realment molt eixerit i juganer. D'ençà que els pares l'havien duit a casa a principi d'estiu s'havia convertit en l'amic inseparable dels nins. En Duc continuava lladrant però els al·lots feien l'orni, els dos germans pensaven que no era just, el temps passava massa de pressa a l'estiu i massa a poc a poc a l'hivern.

El punt del migdia s'acostava però el padrí encara no havia tornat a cercar-los. Així doncs, encara disposaven d'uns minuts més per fer una darrera neda-da fins allà on les aigües canviaven el seu color maragda pel de l'òpal fosc. La mare els havia prohibit endinsar-se més enllà, aquell era el seu límit quan cap adult hi era present. En Pau i na Cati acceptaven de mala gana aquella imposició, creien que ja eren prou grans per poder anar una mica més enllà. En Pau n'havia fet tretze feia dos mesos, i amb un metre cinquanta-vuit, no l'astorava cap peix per gros que fos. A més a més, feia ja un mes que el seu pare li havia ensenyat a afaitar-se tal com ho fan els homes grans, i per tant, trobava molt injust que les condicions per a ell fossin les mateixes que per a la seva germaneta, que encara n'havia de fer onze al novembre.

A dir veritat, a na Cati, endinsar-se dins aquelles aigües fosques de la cala li feia encara una mica de por. La seva amiga na Mercè i el seu germanet Felip li havien contat coses espantoses sobre el que li havia succeït a un turista l'any passat: un grumer camuflat

en aquella foscor l'havia picat, i la ferida se li havia inflat i enrogit de tal manera que l'havien duit urgentment a la consulta del Sr. Martí, el metge de la cala. El Sr. Martí, molt preocupat per l'aspecte de la ferida, l'havia enviat tot d'una cap a Ciutat en una ambulància, i res pus s'havia sabut d'aquell turista a la cala.

Tot i aquestes històries de turistes i grumers, na Cati no tenia por d'endinsar-se fins allà on l'aigua començava a agafar aquell color més obscur si el seu germà o els pares l'acompanyaven. De fet, a na Cati li agradava molt anar amb els pares a bussejar ran de les roques. L'any passat, pel seu desè aniversari, el pare li havia regalat una botella de busseig feta a mida perquè pogués anar amb ells a veure el fons marí. En realitat mai anaven massa enfora, però tant ella com el seu germà quedaven encisats quan veien aquella munió de peixets i peixos no tan petits, que trespaven entre el fons arenós i el rocam. En alguna immersió, fins i tot s'havien topat amb un pop o una morena amagats entre les roques a l'aguait de les seves preses. No era tampoc infreqüent trobar a prop de l'arena alguna petita rajada amb el seu fibló verinós, o qualque anfós novell que intentava camuflar-se entre el rocam.

Però de totes totes, el que més li agradava a na Cati era jugar amb el seu germà. Tot i que és cert que alguns dies ell la feia enrabiard molt: el seu germà tenia el mal costum de tocar totes les coses de la seva habi-

tació. A més, sovint es posava a repetir amb una veu aguda, que intentava imitar la seva veu, tot el que ella deia, com si del lloro d'un pirata es tractés. Però ara, ella també sabia com fer-lo empipar. Havia observat que d'ençà que l'escola havia acabat al mes de juny, na Mercè mirava en Pau d'una forma estranya, tot i que en Pau semblava no fer-ne gaire cas. A na Cati li agradava dir al seu germà gran, especialment quan els pares o el padrí hi eren presents, que a na Mercè li agradava ell, cosa que treia de polleguera en Pau. Sovint aquella provocació acabava en un guirigall, en corregudes amunt i avall per tota la casa fins que els pares o el padrí aturaven la baralla.

Na Mercè era una nina rossa i riallera, eixerida i espavilada com ella mateixa, que sempre li contava a na Cati costums i coses sorprenents que ella desconeixia sobre la gent gran. Avui, però, na Mercè i en Felip no havien vingut a la cala a nedar amb ells perquè eren a Ciutat amb els seus pares. Ciutat era un lloc situat a l'altra punta de l'illa on hi vivien moltes persones. Na Cati no hi havia anat gaire, a aquell lloc, i les poques vegades que hi havia anat, sempre era de compres amb els pares. Ciutat era plena de cotxes, pols i fum; la gent corria amunt i avall, sempre amb presses. A diferència de la gent del poble, aquella gent de Ciutat mai s'aturava a saludar-se i xerrar una estona. Na Cati trobava que aquell era un lloc estrany que no li agradava gens. Ella preferia de bon tros viure al poble, on tot li semblava millor. De fet, l'únic

que hagués canviat del poble era l'escola, els dies que es passava hores i més hores tancada allà dedins se li feien eterns. No semblava que arribés mai l'hora de tornar a casa i poder jugar.

L'escola ja feia temps que havia acabat, tot just quedava un mes i mig més de vacances i calia exprimer al màxim els dies que quedaven. Na Cati i el seu germà decidiren que la millor forma d'aprofitar aquells darrers minuts dels quals disposaven era nedar amunt i avall fins que arribàs el padrí. Braçada a braçada, s'anaren allunyant de la platja fins arribar prop de la zona on les aigües canviaven el seu color. El moment de tornar enrere havia arribat, però na Cati afinà una lluentor inusual que semblava surar sobre les aigües.

—Pau! Mira! Allà, davant hi ha alguna cosa!

—No hi vagis, Cati! La mare no vol que anem tan cap allà. Podria ser un peix gros!

Però la curiositat de na Cati era més gran que el seu coneixement, i al cap i a la fi, l'objecte, fos el que fos, només estava uns metres més enllà dins de la zona prohibida. Aprofitant que el seu germà encara era força enrere i no la podria aturar, es dirigí cap aquell objecte que reflectia la llum del sol.

—Pau, Pau! És una capsa metàl·lica! Fes via, vine!

—Ja va! Però li diré a la mare que no m'has cregut!

—Vine, Pau! Ràpid! Ajuda'm a dur-la cap a la platja!

Aquella era la primera vegada que trobaven un

objecte metàl·lic surant. Algunes vegades havien trobat branques o plàstics que el temporal havia arrossegat fins prop de la costa, però mai un objecte fet de metall. La capsa no era gaire gran, de lluny amb aquella lluentor els havia semblat més grossa: feia uns trenta centímetres de llargada per uns trenta d'amplada. No era gaire gruixuda, mig pam calculà en Pau. Pel renou que feia quan la sacsejaven, semblava que hi havia alguna cosa a dintre que no era líquida sinó quelcom més sòlid. La capsa duia pintat en un dels seus costats unes lletres negres mig esborrades pel pas del temps, però encara s'hi podien distingir les traces de la pintura negra amb la qual les havien escrites.

Excitats per la troballa, els nins tornaren ràpidament cap a la platja amb aquell objecte misteriós.

—Per què no obrim la capsa, Pau? Tinc ganes de saber què hi ha dedins!

—No és nostra, Cati. El pare sempre ens diu que no hem de tocar el que no és nostre...

—Però no duu el nom de ningú. Obrim-la!

—No veus que la capsa està tancada amb ancoratges i no la podem obrir amb les mans? —digué en Pau, una mica molest—. A més, el padrí està apunt de venir a cercar-nos. —afegí.

Na Cati posà cara de pocs amics i començà a bufar i fer carusses. Com que al seu germà també li picava una mica la curiositat, i tement que na Cati agafàs una enrabiada de les seves, en Pau finalment donà el braç a tòrcer i hi accedí:

—Està bé, Cati, la durem cap a casa i llavors veurem què feim amb ella, però embolica-la ben embolicada amb la tovallola perquè el padrí no la vegi, o ens la farà deixar aquí... ja saps que els pares ens tenen dit que no volen que duguem trastos vells cap a ca nostra.

Calia tenir una mica de paciència fins a arribar a casa. La capsa estava hermèticament tancada per mitjà de quatre ancoratges oxidats que pressionaven la tapadora contra el cos de la capsa. El metall encara era molt dur tot i l'acció de la sal i el sol, que havien anat rosegant aquells ancoratges durant molt de temps. De camí a casa en Pau recordà que la mare guardava una caixa d'eines al porxo que els seria d'utilitat per obrir aquella capsa.

Quan arribaren, el dinar ja era a taula. En Pau s'excusà un moment i pujà la troballa al porxo, on l'amagà. No s'entretengué gaire, no fos cosa que els pares o el padrí el trobassin a faltar i pujassin a veure mem què feia. Tot i la troballa de la capsa misteriosa, aquell no era el seu dia de sort, per dinar hi havia lleties de primer i raoles¹ de peix de segon: a cap dels dos germans els agradaven les lleties, eren d'aquells plats que semblaven no acabar-se mai, quan llevaves una cullerada n'apareixia una altra com per art d'en-

1. Raola: massa oblonga de carn capolada, de peix, de verdura, d'ous, etc., pastada amb llet o altre líquid i fregida després d'arrebossar-se amb ou i farina o també amb pa ratllat. Vegeu el *Diccionari català-valencià-balear* d'A.M. Alcover i F. de B. Moll.

cantament. Sempre imploraven que no els fessin menjar aquelles coses marronenques, però els pares, impassibles, no accedien als seus precis i els feien passar per l'adreçador. Els predicaven que tot allò era pel seu bé, que aquells llegums contenien una gran quantitat de ferro i que per aquesta raó n'havien de menjar sovint: els grans sempre xerraven del ferro de les lleties com si no hi hagués cap altra cosa en aquest món. Com a mínim les lleties eren més toves que els claus i les barres de ferro, pensava na Cati mentre ensumava el plat abans de fer-hi la primera cullerada. En més d'una ocasió el dinar havia acabat amb els germans castigats sense sortir de la seva habitació. De fet, era freqüent que si no s'ho acabaven al migdia, el plat els tornàs a aparèixer de nou al vespre. Amb els pares no hi havia escapatòria, lleties sí o sí. Com que aquell dia hi havia pressa per pujar al porxo, els dos es menjaren religiosament les lleties sense protestar ni renegar una sola vegada. Els pares estaven meravellats i se'n feien creus, per una vegada no hi havia hagut una batalla campal amb les lleties.

Després del dinar, els pares i el padrí anaren cap a la sala per fer una becadeta mentre escoltaven el tele-notícies. Aquella era una altra de les coses estranyes dels grans: anaven a dormir davant el televisor en lloc de mirar el que hi feien. Però per als al·lots era una situació ideal, disposaven de mitja hora grossa per fer de les seves sense que els grans se n'assabentessin. No es podia desaprofitar l'ocasió, així que els germans

pujaren sigil·losament cap al porxo, on la capsa els esperava encara embolicada en aquella tovallola de platja. En Duc, tafaner com ell mateix, pujà darrere d'ells, graó a graó. En arribar al porxo, en Pau s'apressà a agafar la capsa d'eines que la mare guardava a la prestatgeria devora les botelles de busseig. En aquella capsa hi havia moltes eines de tot tipus però el nin es fixà en un dels tornavisos més grossos. Els germans s'engrescaren d'immediat a obrir aquell estoig misteriós però, de sobte, el timbre de la porta sonà dues vegades amb insistència. Esglaiat, en Pau deixà anar l'eina a terra.

—Qui deu ser? Despertaran els pares!

—Deuen ser na Mercè i en Felip —exclamà na Cati.

—Com ho saps?

—Jo els he cridat abans per dir-los el que havíem trobat.

—Nina, era el nostre secret! —digué en Pau amb aquella cara d'enfadat tan típica d'ell quan les celles se li corbaven un mica cap a baix, mentre les orelles se li movien cap endavant d'una forma quasi imperceptible.

—Sí, però com que són els nostres amics... —es defensà na Cati.

En Pau baixà les escales del porxo tot remugant i fent-se creus de com de xafardera i esburbada podia arribar a ser la seva germana. No hi havia temps a perdre, calia actuar ràpid i obrir la porta abans que el

timbre tocàs per tercera vegada i despertàs irremissiblement els pares i el padrí. Miraculosament, en Pau obrí la porta just a temps, abans que en Felip polsàs de nou la clau del timbre.

—Què feis aquí! —exclamà en Pau, intentant contenir la seva veu.

—Hem vingut a veure el tresor que heu trobat! —replicà en Felip tot excitat. La seva germana, na Mercè, s'afanyà a tapar-li la boca amb una mà fent un mig somriure de complicitat a en Pau.

—Xxxxxxt, que despertareu els pares! —digué en Pau, tot pensant que deixar en Felip a la porta pregonant a plena veu la troballa seria molt pitjor que fer-lo pujar al porxo, on els pares no sentirien tant l'aguda veu d'aquell infant de set anys.

—Pujau! —digué en veu baixa—. Però no faceu renou o els pares es despertaran...

Els tres i en Duc, que els seguia darrere darrere, pujaren cap al porxo. En arribar-hi veieren que na Cati estava tota contenta. Mentre ells xerraven a baix, ella ja havia desfet amb el tornavís un dels quatre ancoratges...

Na Mercè i en Felip envoltaren la capsa, amb els ulls oberts de bat a bat. Mai havien vist una capsa així, amb uns dibuixos i unes inscripcions tan estranyes. Na Cati els saludà però no es pogué estar gaire més i de seguida començà a fer palanca amb el tornavís en el segon ancoratge, que oferí poca resistència. En Felip també volia obrir-ne un, i començà a bufar i

posar-se neguitós. Tement que començàs a xerrar fort o pitjor, a plorar, en Pau i na Mercè acordaren que fos en Felip qui fes els honors d'obrir el tercer ancoratge. A na Cati no li agradà gens aquella idea, però davant la insistència dels dos grans accedí de mala gana a passar-li el tornavís. En Felip, ara tot content, l'agafà i intentà fer palanca, però essent tan petit com era no podia fer prou força. Aquell ancoratge semblava resistir-se més que els altres dos. En Felip es tombà amb tot el pes del seu cos sobre el tornavís per intentar fer més força encara mentre en Pau feia de contrapès aguantant amb les seves dues mans a l'altra part de la capsa. Finalment l'ancoratge cedí, però amb tan mala sort que una part anà redolant cap al portal de l'escala, per on caigué fent un renou estrident i espantós fins a arribar al primer replà, on finalment s'aturà. Els quatre aguantaren la respiració, tot esperant que algú allà baix, a la sala d'estar, s'hauria despertat i pujaria a veure què era aquell desgavell.

Els quatre estaven immòbils, tensos, escoltant qualsevol possible renou de passes pujant per l'escala. Passat prop d'un minut, s'adonaren que si els pares o el padrí encara no havien pujat era perquè simplement continuaven adormits. Na Mercè no pogué pus, arrabassà el tornavís de la mà d'en Felip i el passà a en Pau, que amb un gest de sorpresa l'agafà suauement. Ja només quedava un únic ancoratge, el menys rovellat de tots. En Pau el temptejà fent palanca en diversos llocs per mirar de trobar el punt més feble de

l'estructura. Observà que inserint el tornavís des de la part de baix de l'ancoratge, aquest semblava cedir una mica. En Pau aplicà llavors la palanca en aquell punt amb una mà, mentre que amb l'altra parava perquè cap bocí sortís disparat com havia passat abans. No sense una mica d'esforç, l'ancoratge finalment cedí i la capsa féu un renou sord seguit d'un xisclet agut indicant que l'aire a la fi havia accedit al seu interior. Ja només quedava el darrer pas, aixecar la tapadora per veure quin secret amagava aquella capsa misteriosa...

Els quatre intercanviaren mirades, i cadascun d'ells, com si ho haguessin planejat amb anterioritat, agafà la capsa per un dels costats. Amb una mica de moviment lateral i una mica d'estira-i-amolla, la tapadora aviat quedà lliure. Na Cati, que havia estat qui havia trobat la capsa, fou l'encarregada d'aixecar la tapadora...

—Oh, és un llibre! —exclamà en Felip una mica decebut, pensant que en tornar a començar l'escola ja no podria contar als seus amics que havia trobat un tresor.

—Aquest llibre no té cap títol —digué na Cati—. De qui deu ser? —afegí.

Na Mercè pensà en veu alta que, fos qui fos qui ho va escriure, ho féu molts d'anys enrere. Aquell color tan engroguit de les pàgines només l'havia vist en llibres que els seus padrins guardaven de quan ells eren joves. En Pau, amb una curiositat enfollida, obrí

el llibre. Hi havia un text escrit a mà, amb una cal·ligrafia molt estilitzada. Les lletres havien adquirit un color entre blavós i marronós que els cridà molt l'atenció. Semblava com si les paraules, talment com filferros prims, s'haguessin rovellat. Sens dubte era un manuscrit molt i molt vell... els al·lots se'l continuaven mirant tot bocabadats...

—Què hi diu? —demanà en Felip mentre intentava fer-se un espai entre els caps dels altres, els quals li tapaven la vista del llibre...

—No ho sé! —exclamà na Cati—. No sembla català.

—Tampoc sembla anglès —afegí na Mercè—, tot i que algunes paraules ho semblen.

—Però què diuen les altres pàgines? —demanà en Felip, encara més ansiós.

En Pau passà a poc a poc les pàgines engroguides, una per una, mirant de no fer malbé el llibre. Totes les pàgines eren semblants, en algunes es mesclaven números i anotacions en lletra més petita als costats del text principal. De tant en tant apareixia el que semblava una data seguida d'uns nombres estranys que els recordaven una mica les coordenades que havien vist a classe de geografia quan estudiaven els mapes. Les pàgines se succeïen però els al·lots no podien entendre cap de les frases que hi havia escrites. Finalment, en Pau arribà a la darrera pàgina escrita. Aquesta pàgina era diferent de les altres, la darrera anotació estava escrita de costat. Pel traç i la

grandària de la lletra semblava com si, a diferència de la resta del llibre, hagués estat esbossada amb molta cuita: «*Felsen Karte Mallorca. w. h. Zylinder verloren*», deia l'anotació.

—Sembla que es refereix a Mallorca, no? —demana na Mercè.

—Sí, ho pareix, però no sé què volia dir qui ho va escriure —replicà en Pau.

Els al·lots estaven ara més encuriosits que mai. Quines fantàstiques històries devia contar aquell llibre? Qui les degué escriure? I el més intrigant de tot, què volia dir aquella darrera frase que xerrava de Mallorca? Dissortadament ningú podia entendre aquell text, però sentien la necessitat d'esbrinar-ho.

—I si ho demanam als pares? —digué na Cati.

—No! —digué en Felip—. Si els ho deim, ens prendran el nostre llibre.

—Nostre? El vaig trobar jo! —exclamà na Cati enfurismada.

—Però nosaltres hem ajudat a obrir la capsa —digué en Felip.

—Calma. No sigueu criatures! —exclamà na Mercè mentre aclucava l'ull a en Pau, que hi assentí amb el cap.

—El llibre no és nostre. Mirarem de trobar el propietari del llibre, i li tornarem —digué en Pau, retornant la mirada a na Mercè.

—En Jan, un cosí nostre, fa feina en un hotel i sap xerrar diverses llengües —digué na Mercè—. Per ven-

tura ens pot ajudar a esbrinar què hi diu i tornar-lo al seu propietari —afegí.

Els altres tres hi assentiren. Semblava raonable demanar l'ajuda a algú més gran que sabés altres llengües. Na Mercè anà a telefonar al seu cosí però era a la feina, a l'hotel, on feia dos mesos que treballava de marmitó perquè la seva gran il·lusió era poder comprar-se una moto en acabar l'estiu. En aquell moment en Jan no podia xerrar amb ells, així que na Mercè i el seu cosí acordaren que es veurien l'endemà al matí: en Jan vivia amb els seus pares a la Cala, no gaire lluny de la platja. El sendemà, tots plegats, anirien a xerrar amb en Jan, però ara tocava ser pacients i esperar. En tornar na Mercè, els quatre amagaren de bell nou el llibre i la capsa entre uns llençols vells que hi havia al porxo. Després, tots ells anaren a jugar a la plaça mentre la seva imaginació feia volar idees i més idees sobre qui era el propietari i quines aventures hauria viscut. Com vos podeu imaginar, aquell vespre la son fou poca, i moltes les ganes de saber més sobre aquella gran troballa.